

वसुश्रुत आत्रेयः। अग्निः। पङ्क्तिः।

अग्निं तं मन्ये यो वसुरस्तं यं यन्ति धेनवः।

अस्तमर्वन्त आशवोऽस्तं नित्यासो वाजिन इषं स्तोतृभ्य आ भर ॥ ५.००६.०१

यः। वसुः- चित्तवृत्तिस्तम्भकारकः। तम्। अग्निम्- सत्क्रतुं पावकम्। मन्ये- ध्यायामि। यम्। धेनवः- प्रीणनशक्तयः। यन्ति- सरन्ति तमग्निं ध्यायामि। आशवः- क्षिप्राः। अर्वन्तः- अश्वाः प्राणाः। अस्तं स्वसदनभूतमग्निं सत्क्रतुं प्रपन्नाः। नित्यासः- सनातनाः। वाजिनः- अश्वाः प्राणाः। अस्तम्- शरण्यमग्निं संयन्ति। इषम्- इष्टम्। स्तोतृभ्यः। आ भर- आहर ॥१॥

सो अग्निर्यो वसुर्गृणे सं यमायन्ति धेनवः।

समर्वन्तो रघुद्रुवः सं सुजातासः सूरय इषं स्तोतृभ्य आ भर ॥ ५.००६.०२

यः। वसुः- चित्तवृत्तिस्तम्भकारकः। वसु स्तम्भे। सः। अग्निः- पावकः सत्क्रतुः। यम्। धेनवः- प्रीणनशक्तयः। समायन्ति- समागच्छन्ति। गृणे- स स्तूयते। रघुद्रुवः- अनायसेन सरन्तः। अर्वन्तः- प्राणाः। सम्- अग्निं समाश्रयन्ते। सुजातासः- सुष्ठु सद्भावना जाताः। सूरयः- ज्ञानिनः। सम्- अग्निं सत्क्रतुं समाश्रयन्ते। इषं स्तोतृभ्य आ भर ॥२॥

अग्निर्हि वाजिनं विशे ददाति विश्वचर्षणिः।

अग्नी राये स्वाभुवं स प्रीतो याति वार्यमिषं स्तोतृभ्य आ भर ॥ ५.००६.०३

अग्निः- सत्क्रतुः पावकः। विश्वचर्षणिः- सर्वद्रष्टा। विशे- प्रजायै। वाजिनम्- अश्वं प्राणम्। ददाति- यच्छति। अग्निः। राये- दानयोग्यसम्पदे। स्वाभुवम्- स्वसत्तां यच्छति। सः- असावग्निः। प्रीतः। वार्य- वरणीयम्। याति- अस्मदर्थमभिसरति। इषं स्तोतृभ्य आ भर ॥३॥

आ ते अग्न इधीमहि द्युमन्तं देवाजरम्।

यद्ध स्या ते पनीयसी समिदीदयति द्यवीषं स्तोतृभ्य आ भर ॥ ५.००६.०४

अग्ने- पावक सत्क्रतो । ते- त्वदर्थम् । अजरम्- जरारहितम् । द्युमन्तम्- दीप्तं सद्भावनम् । आ-
आभिमुख्येन । इधीमहि- उद्दीपयामः । ते- तव । स्या- सा । पनीयसी- स्तुतिमयी । समित्-
दीप्तिः । द्यवि- नभस्युद्दीपिते चित्ते । दिदयति- भ्राजते । इषं स्तोतृभ्य आभर ॥४॥

आ ते अग्न ऋचा हविः शुक्रस्य शोचिषस्पते ।

सुश्चन्द्र दस्म विश्पते हव्यवाट् तुभ्यं हूयत इषं स्तोतृभ्य आ भर ॥ ५.००६.०५

शोचिषस्पते- दीप्तिपालक । सुश्चन्द्र- शोभनाह्लादगुणसम्पन्न । दस्म- दर्शनीय । विश्पते-
प्रजापालक । हव्यवाट्- हव्यवाहक । अग्ने- पावक सत्क्रतो । ते- त्वदर्थम् । शुक्रस्य हविः-
शुभ्रसद्भावनाख्यहविः । हूयते- समर्प्यते । ॥५॥

प्रो त्ये अग्नयोऽग्निषु विश्वं पुष्यन्ति वार्यम् ।

ते हिंन्विरे त इन्विरे त इष्यन्त्यानुषगिषं स्तोतृभ्य आ भर ॥ ५.००६.०६

त्ये- ते । अग्नयः- आधिभौतिकाग्नयः । अग्निषु- आध्यात्मिकाग्निषु । अथवा चक्षुर्गोचराग्नयः
स्वगुणभूतौष्ण्ये । अथवा चक्षुर्गोचराग्नयः स्वपरमाणुषु । विश्वम्- सर्वम् । वार्यं- श्रेष्ठम् । आनुषक्-
अनुषक्तं सन्ततं यथा भवति तथा । पुष्यन्ति- पोषणं कुर्वन्ति । ते- अमी अग्नयः । हिंन्विरे-
प्रीणयन्ति । ते । इन्विरे- व्याप्नुवन्ति । ते । इष्यन्ति- इच्छन्ति ॥६॥

तव त्ये अग्ने अर्चयो महि ब्राधन्त वाजिनः ।

ये पत्वभिः शफानां ब्रजा भुरन्त गोनामिषं स्तोतृभ्य आ भर ॥ ५.००६.०७

ये । पत्वभिः- स्वगतिभिः । शफानां गोनां ब्रजा- गोब्रजं चिद्रश्मिसमूहम् । भुरन्त- इच्छन्ति । त्ये-
ते । तव । अग्ने । अर्चयः- प्रकाशाः । वाजिनः- प्राणमयाः । महि- अधिकम् । ब्राधन्त-
वर्धन्ते । ॥७॥

नवा नो अग्न आ भर स्तोतृभ्यः सुक्षितीरिषः ।

ते स्याम य आनृचुस्त्वादूतासो दमेदम इषं स्तोतृभ्य आ भर ॥ ५.००६.०८

अग्ने- पावक सत्क्रतो । स्तोतृभ्यः । नः- अस्मभ्यम् । नवाः- नूतनाः । सुक्षितीः-
शोभनभूमिकामयीः । इषः- सदिच्छाः । आ भर- आहर । दमेदमे- प्रतिगृहम् । त्वादूतासः- त्वां
दूतं कृत्वा । ये । आनृचुः- अर्चन्ति । ते । वयम् । स्याम- भवेम । ॥८॥

उभे सुश्वन्द्र सर्पिषो दर्वी श्रीणीष आसनि ।

उतो न उत्पुपूर्या उक्थेषु शवसस्पत इषं स्तोतृभ्य आ भर ॥ ५.००६.०९

सुश्वन्द्र- शोभनाह्लादक । उभे । सर्पिषः पूर्णे । दर्वी । आसने- आस्ये । श्रीणीषे- श्रयसि गृह्णासीति
भावः । उत- अपि च । शवसस्पते- शक्तिज । उक्थेषु- मन्त्रेषु । नः- अस्मान् । उत्पुपूर्याः-
उत्पूरय । ॥९॥

एवाँ अग्निमजुर्यमुर्गीर्भिर्यज्ञेभिरानुषक् ।

दधदस्मे सुवीर्यमुत त्यदाश्वश्चमिषं स्तोतृभ्य आ भर ॥ ५.००६.१०

एव- इत्थम् । आनुषक् । अग्निम्- पावकं सत्क्रतुम् । गीर्भिः- मन्त्रैः । यज्ञेभिः- यज्ञैः । अजुर्यमुः-
गच्छन्ति यमयन्ति । अस्मे- अस्मभ्यम् । त्यत्- तत् । आश्व्यम्- क्षिप्रतुरगं क्षिप्रप्राणम् । सुवीर्यम् ।
दधत्- यच्छतु । ॥१०॥